

Μην αφήσεις
το εγώ να
φυλακίσει
το εμείς γιατί
θα ζήσεις μια
ζωή μισή...

κάποτε στη Βηρυτό

ΕΛΕΝΗ ΚΕΡΑΜΑΡΗ

ΕΣΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΤΙΤΛΟΣ: Κάποτε στη Βηρυτό
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Ελένη Κεραμάρη
ΣΕΙΡΑ: Ελληνική λογοτεχνία
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαριάννα Σωκράτους
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Εκδόσεις Έξη
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Εκδόσεις Έξη

Copyright © Ελένη Κεραμάρη
Copyright © 2021 Εκδόσεις Έξη

ISBN: 978-618-5240-45-5

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν.2121/1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται η κατ' οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και γενικώς αναπαραγωγή, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση σε οποιαδήποτε μορφή και εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Έξη
Λουίζης Ριανκούρ 13
11523 Αθήνα
Τηλ.: 211 4111078
www.ekdoseiseksi.gr
email: info@ekdoseiseksi.gr
facebook: Εκδόσεις ΕΞΗ

Ελένη Κεραμάρη

ΚΑΠΟΤΕ ΣΤΗ ΒΗΡΥΤΟ

Εκδόσεις Έξιν

Βηρυτός, 1955

Η Ερασμία έδεσε το λουλουδένιο μαντίλι της σφιχτά κάτω από το πηγούνι. Μια ιστορία ολάκερη κουβάλαγε αυτό το μικρό πανάκι. Κεντημένο στη Σμύρνη, την αιώνια κι αγαπημένη, από τη νενέ Ερασμία, που το κουβάλησε μαζί της με λιγοστά ακόμη αγαπημένα αντικείμενα, πριν ξεχυθεί στην προκουμαία για να μην καεί ολοζώντανη, όπως τόσοι και τόσοι δικοί τους. Η Ερασμία ανηφόρισε το δρόμο για το σουκ*. Για καλή της τύχη, η μάνα της, η κυρα-Μαρίκα, δέχτηκε να την αφήσει να πάει η ίδια και όχι η Σουσάνα, η παρακόρη τους. Είχε σωθεί ο κουρκουμάς και η κανέλα και έτσι αυτή άδραξε την ευκαιρία για να ξεφύγει από το κλειστοφοβικό περιβάλλον του σπιτιού. Το κλίμα στο σπιτικό τους ήταν πολύ βαρύ, αυτό ήταν κάτι παραπάνω από πασιφανές, το λόγο, όμως, δεν τον ήξερε. Για την ακρίβεια, δεν είχε καμία απολύτως ιδέα τι μπορεί να

* Αραβική αγορά.

συνέβαινε μεταξύ των γονιών της. Απλά μπορούσε να υποθέσει ότι ο πατέρας της, με την αυταρχικότητα και τη σκληρότητα που τον διέκρινε, σίγουρα είχε πληγώσει με κάποιον τρόπο τη μάνα της. Δεν ήτανε δα και κάτι καινούριο.

Ο Ξενοφών Τσαούσογλου ήταν εξέχον μέλος της ελληνικής παροικίας της Βηρυτού. Γνωστός υποδηματοποιός με εργοστάσιο και κατάστημα στον πιο εμπορικό δρόμο της πόλης. Με εξαγωγές σε πολλές χώρες του κόσμου και ένα παχυλό πορτοφόλι, που ξεχειλίζει παράδες, την ώρα που οι περισσότεροι Έλληνες τρώγανε κρεμμύδι με ψωμί στη μάνα πατρίδα. Γεννημένος στη Σμύρνη σε μεγαλοαστική οικογένεια, οι οποίοι, πριν μπει μπουρλότο στην πόλη, είχανε ήδη μαζέψει τα υπάρχοντά τους, ρευστοποιήσαν την περιουσία τους και κάνανε ένα νέο δυναμικό ξεκίνημα στο Παρίσι της Ανατολής.

Η γυναίκα του Ξενοφώντα, η Μαρίκα Καζαντζή, ήτανε κόρη μεγαλογιατρού από τη Σμύρνη, ο οποίος, όμως, είχε χάσει τα πάντα μέσα στην καταστροφή. Μονάχα το κύρος και η επιστήμη του τού απομείνανε και γι' αυτό συναίνεσε να δώσει τη θυγατέρα του στον Τσαούσογλου. *Με τέτοια ομορφάδα τον καλύτερο θα μπορούσε να έχει, αλλά ας όψεται η κατάσταση*, είχε σκεφτεί τότε. Κατεστραμμένος οικονομικά ο ηλικιωμένος Καζαντζής, είπε το ναι για να σώσει ό,τι του είχε απομείνει. Η Μαρίκα ήτανε νέα και δυναμική και θα τα κατάφερνε με τη σκληρότητα του Τσαούσογλου, που είχε γίνει ήδη γνωστή σε ολόκληρη τη Βηρυτό.

Πράγματι, η Μαρίκα τα κατάφερε σχεδόν περίφημα, αφού πολύ γρήγορα ανακάλυψε τα κουμπιά του. Μονάχα όταν έπεφταν έξω οι δουλειές του και είχε από κάπου χασούρα, τότε ξεσπούσε πάνω της, αλλά εκείνη υπέμενε, έσκυβε το κεφάλι και ήξερε με ποιον τρόπο θα τον έκανε να μετανιώσει αργά ή γρήγορα. Βέρα Σμυρνια ήτανε άλλωστε, η καπατσοσύνη κύλαγε στο αίμα της. Τα πάντα ήταν θέμα συγχρονισμού και εκείνη, όταν έβλεπε τον άντρα της συννεφιασμένο, ήξερε ότι δεν έπρεπε να βγάλει άχνα.

Όμως, αυτή τη φορά κάτι ανησυχούσε την Ερασμία, κάτι αδιευκρίνιστο πλανιόταν στην ατμόσφαιρα. Τα βλέμματα των γονιών της, μόλις ο ένας από τους δύο γύρναγε την πλάτη, ήταν δολοφονικά. Απουσίαζαν πλέον απ' όλες τις βεγγέρες της ελληνικής παροικίας και οι επισκέψεις στο αρχοντικό τους είχαν αραιώσει αισθητά. Μόλις η Ερασμία σκέφτηκε αυτό το τελευταίο, η όψη της σκοτείνιασε ακόμα περισσότερο, αφού οι γονείς της ήταν ιδιαίτέρως ανοιχτοί σε τέτοιου είδους προσκλήσεις. Ωστόσο, έσφιξε τα δόντια και συνέχισε, καθώς είχε μεγάλη ανάγκη να απολαύσει τη βόλτα της. Πήρε μια παγωμένη λεμονάδα από έναν πλανόδιο πωλητή και ένα λαχματζούν. Γεύτηκε τους κόκκους του κιμά να χορεύουν ηδονικά στον ουρανίσκο της και την παγωμένη λεμονάδα να της δροσίζει ολόκληρο το κορμί. Τώρα ήταν έτοιμη να περιπλανηθεί στα δαιδαλώδη σοκάκια του σουκ, με τα πολύχρωμα πλακάκια στους τοίχους και τις χαμηλές αψιδωτές εισόδους, που μοιάζανε σαν να είχαν ξεπηδήσει από τις χίλιες και μία νύ-

χτες. Τι και αν ήθελε να αγοράσει μονάχα μπαχάρια; Αυτή η αγορά ξυπνούσε όλες τις αισθήσεις της. Ευτυχώς, στο τσαντάκι της είχε μερικές επιπλέον λίρες από το κομπόδεμα που με κόπο έκανε. Γιατί ο πατέρας της, μπορεί να ήταν πλούσιος, αλλά ανοιχτοχέρη δεν τον έλεγες, το αντίθετο μάλιστα.

Η Ερασμία χώθηκε στα υφασματάδικα και χάθηκε μέσα στα χρώματα και στις υφές. Ανατολίτικο μετάξι, οργάντζα και χίλια δυο ακόμη υφάσματα σε μια πανδαισία χρωμάτων. Τα χρήματά της έφτασαν για μια μεταξωτή πασμίνα στο χρώμα του κρασιού, που τόνιζε το λευκό του δέρματός της. Πολύ θα ήθελε και ένα μπακλαβαδάκι, από αυτά που έβλεπε αραγμένα σε ντάνες να περιμένουν καρτερικά, αλλά η κυρα-Μαρίκα μετρούσε τις μπουκιές της, για να μην παχύνει. Όταν την έβλεπε, μάλιστα, να ξεφεύγει, της έδινε να πει νερό με λεμόνι, για να κάψει το περιττό λίπος. Αυτή ήταν η μάνα της, βέρα Σμυρνιά, κοκέτα και καπάτσα, με μόνιμο φόβο μήπως και δεν βρει άξιο γαμπρό για τη θυγατέρα της.

Αφού ψώνισε τα μπαχάρια της, έκανε και μια τελευταία στάση στο ασημοχοείο του Αλί Μεχμέτ, να θαυμάσει τις περίτεχνες δημιουργίες του από καθαρό ασήμι και πολύτιμες πέτρες. Αγόρασε κι ένα μικρό δώρο για τη βεγγέρα που ήταν καλεσμένη με τους γονείς της και ήλπιζε να παρευρεθούν. Ήταν για την ονομαστική εορτή της καλύτερης της φίλης, της Βερονίκης, και ο τραπεζίτης πατέρας της είχε βαλθεί να καταπλήξει την υψηλή κοινωνία της πόλης με τη δεξίωση που θα έδινε προς τιμή της.

Τελειώνοντας τα ψώνια της, πήρε το δρόμο της επιστροφής με ανανεωμένη διάθεση. Αν και η ζέστη ήταν αφόρητη και η υγρασία έκανε το δέρμα της να κολλάει, εκείνη δεν έχανε την ευκαιρία να χαζεύει τα γήινα χρώματα που έντυναν τις γειτονιές της πόλης που τόσο της άρεσαν. Στο μυαλό της καρφώθηκε το αναζωογονητικό μπάνιο που θα έκανε μόλις έφτανε στο σπίτι, με το μυρωδάτο ροδόνερο της Σουσάνας. Ξαφνικά, όμως, ένιωσε μια πίεση στον καρπό της. Σήκωσε το κεφάλι της και έκπληκτη αντίκρισε έναν μελαμψό Άραβα να αρπάζει με μανία το τσαντάκι που είχε περασμένο στο χέρι της. Η κοπέλα μέσα στον πανικό της τράβηξε με πείσμα την τσάντα της και τότε ο άντρας τής έδωσε ένα χαστούκι τόσο δυνατό, που την έκανε να χάσει τον κόσμο. Εκμεταλλευόμενος, έπειτα, την αστάθειά της, την αποτέλειωσε με μια δυνατή κλωτσιά στα πόδια, με αποτέλεσμα η Ερασμία να σωριαστεί σαν άψυχη κούκλα στο πλακόστρωτο και εκείνος να αρπάζει με λύσσα το τσαντάκι και την τρυπητή υφασμάτινη σακούλα με τα ψώνια της και να τραπεί σε φυγή.

Κόσμος και κοσμάκης παρακολούθησε το σκηνικό, αλλά εκτός από κάποια γιουχαΐσματα, κανένας δεν πρόστρεξε να τη βοηθήσει. Θεσ από φόβο, θεσ γιατί δεν θέλανε να βρουνε τον μπελά τους, ο Θεός και ο Αλλάχ μονάχα ξέρανε.

Όμως, όπως συμβαίνει συνήθως στη ζωή, τα πράγματα δεν έρχονται όπως τα περιμένουμε, και ο θρασύδειλος κλέφτης και αγροίκος πήρε μια και καλή το μάθημά του. Σαν από μηχανής θεός, εμφανίστηκε ένας

ψηλόλιγνος άντρας με ευρωπαϊκή ενδυμασία. Γράπωσε τον Άραβα από την κελεμπία και του έδωσε μια γερή μπουνιά στο πρόσωπο. Έπειτα, τράβηξε το τσαντάκι και τη σακούλα από τα χέρια του και άρχισε να του φωνάζει στα αραβικά χειρονομώντας. Οι δυο άντρες έκαναν να πιαστούν στα χέρια και αναμετρήθηκαν για λίγο με τα βλέμματα, μέχρι που ο Άραβας το έβαλε τελικά στα πόδια τρέχοντας.

Η Ερασμία τότε ξέσπασε σ' ένα παρατεταμένο γοερό κλάμα, απόρροια του σοκ που είχε υποστεί. Φωνές σε όλες τις γλώσσες που χρησιμοποιούνταν στον Λίβανο άρχισαν εκείνη τη στιγμή να σφυρίζουν στ' αυτιά της. Γαλλικά, αραβικά, ελληνικά. Την έπιασε ναυτία. Το λαχματζούν άρχισε να κλωτσάει στο στομάχι της. Ένωσε τα μάτια της να βαραίνουν, σε μια ενστικτώδη προσπάθεια να δραπετεύσει από την πραγματικότητα. Δευτερόλεπτα πριν βυθιστεί ξανά, το ζεστό αντρικό χέρι του άγνωστου άντρα που την είχε σώσει, τη βοήθησε να στηριχτεί στα πόδια της.

«Πώς είστε, δεσποινίς;» τη ρώτησε στα γαλλικά. Σχεδόν όλοι οι κάτοικοι του Λιβάνου, ανεξαιρέτως καταγωγής, γνώριζαν γαλλικά, αφού στο πρόσφατο παρελθόν της η χώρα ήταν γαλλική αποικία για πολλά χρόνια.

Η κοπέλα, αν και μιλούσε τα γαλλικά σαν τη μητρική της γλώσσα, απάντησε ασυναίσθητα στα ελληνικά. Η ταραχή της δεν επέτρεπε στον εγκέφαλό της να στείλει τις σωστές εντολές.

«Καλά», ψέλλισε με δυσκολία.

«Πού μένετε;» της είπε έπειτα εκείνος σε άπταιστα ελληνικά.

Η Ερασμία κοντοστάθηκε διστακτικά, δίχως ν' απαντήσει.

«Δεν έχετε κάτι να φοβηθείτε από 'δώ και πέρα, δεσποινίς. Θα σας γυρίσω στο σπίτι σας ασφαλή». Ο τρόπος του απέπνεε εμπιστοσύνη και αυτοπεποίθηση.

«Ρωμιός είστε;»

«Σμυρνιός για την ακρίβεια».

Η φωνή και η σιγουριά των λόγων του έκαναν την Ερασμία να νιώσει ασφάλεια, παρ' όλο που αισθανόταν εξαντλημένη και φοβισμένη, μα πάνω απ' όλα έκπληκτη μ' αυτό που της είχε συμβεί. Ποτέ μέχρι τότε δεν είχε φοβηθεί να κυκλοφορήσει μόνη της στην πόλη της. Γιατί γι' αυτήν η Βηρυτός ήταν η πόλη της, ο Λίβανος ήταν η πατρίδα της, ασχέτως αν οι ρίζες της βρίσκονταν στη Σμύρνη. Εκείνη δεν την είχε γνωρίσει ποτέ, παρά μόνο από τις αφηγήσεις της μάνας και της νενές Ερασμίας.

Ο κόσμος εξακολουθούσε να βρίσκεται διασκορπισμένος γύρω της τιτιβίζοντας, όμοιος με χαρούμενο μελίσι, σαν να παρακολουθούσε περιπλανώμενο θίασο. Αυτό φάνηκε να ενόχλησε τον νεαρό άντρα, που με δυο, όχι και τόσο ευγενικές, κουβέντες του στα αραβικά φρόντισε να τους ξαποστείλει πάραυτα και χωρίς πολλά-πολλά. Κατόπιν, έτεινε το μπράτσο του προς το μέρος της κοπέλας. Η Ερασμία ακούμπησε το χέρι της πάνω του και ξαφνικά ένα βάρος σαν να έφυγε από πάνω της.

Άρχισαν να διασχίζουν αλά μπρατσέτα τον μουσουλ-

μανικό πολύχρωμο μαχαλά, με τα κρεμασμένα κιλίμια στους τοίχους και τους νωχελικούς Άραβες, που σκοτώνανε το χρόνο τους ρουφώντας ναργιλέ και παίζοντας τάβλι. Ο τόπος έσφυζε από ζωή αλλά και μιζέρια. Παραδοσιακά οι Άραβες ήταν φτωχότεροι και ζούσαν σε πιο υποβαθμισμένες περιοχές. Οι χριστιανοί, που ανήκαν σε διάφορες ομολογίες, όπως ορθόδοξοι, καθολικοί, μαρωνίτες, δρούζοι, ήταν καλοί έμποροι και επιχειρηματίες. Μάλιστα, υπήρχαν και αρκετές χιλιάδες ορθόδοξοι Έλληνες, διωγμένοι από τη Σμύρνη, με τις ρίζες τους, όμως, να είναι πολύ βαθιές σε τούτον τον τόπο. Ίσως γιατί πάντα υπήρχε το ελληνικό στοιχείο στα χώματα του Λιβάνου, από την εποχή του Μεγαλέξανδρου ακόμα, και σαν αυτή η νέα μαγιά να έδεσε παραπάνω τη συνταγή.

Σταυροί και μιναρέδες έστεκαν αντικριστά ο ένας απέναντι στον άλλον, δίχως ν' αποζητά κανείς πιότερη δόξα. Ο κύκλος ήταν τέλειος, υπήρχε η απόλυτη συμμετρία. Βρακοφόροι Άραβες και χριστιανοί ντυμένοι ευρωπαϊκά, όλοι χαμογελαστοί, έπιναν τον αραβικό καφέ και το μυρωδάτο σαλέπι τους. Μέχρι τον καιρό εκείνον τουλάχιστον...

«Το μάγουλό σου έχει πρηστεί, αλλά με λίγες κομπρέσες θα υποχωρήσει. Πονάς; Μπορώ να σου μιλώ στον ενικό, έτσι;» τη ρώτησε.

Γύρισε και τον κοίταξε για πρώτη φορά πραγματικά. Ήταν αντικειμενικά ένας πολύ εντυπωσιακός άντρας.

«Ασφαλώς. Δεν είναι κάτι σοβαρό, θα περάσει», έκανε εκείνη συνεσταλμένα, κοιτώντας τώρα μπροστά της, καθώς το κοκκίνισμα από τα μάγουλά της άρχισε να με-

τατοπίζεται σε όλο της το πρόσωπο. Ποτέ μέχρι τότε δεν είχε προσέξει την εμφάνισή της, όμως να που τώρα τα είχε βάλει με τον εαυτό της, γιατί παραίταν ατημέλητη για την ηλικία και την κοινωνική της τάξη. Αν η κυρα-Μαρίκα ήταν στα καλά της, δεν θα της επέτρεπε ποτέ να βγει έξω από το σπίτι με αυτό το απλό λινό φορεματάκι. Αλλά έλα που δεν ήταν, και επιτέλους η Ερασμία ένιωθε πως έπαιρνε μικρές αναζωογονητικές ανάσες ελευθερίας. Από την άλλη, όμως, ντρεπόταν κιόλας, γιατί ο άντρας που τη συνόδευε έμοιαζε με αρχαίο Έλληνα ημίθεο. Ψηλόλιγνος με ντούρα κορμωστασιά και γυαλιστερά κατάμαυρα μαλλιά και μάτια. Κάπως έτσι φανταζόταν μικρή η Ερασμία τον πολυμήχανο Οδυσσέα, όταν άκουγε τις ιστορίες της νενές της για το κάστρο της Τροίας που κούρσεψαν οι Αχαιοί χάρη στην πονηράδα του.

Στο μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής περπάτησαν αμίλητοι, με την αμνηχανία να κυριαρχεί ανάμεσά τους, μέχρι που έφτασαν στο σπίτι της Ερασμίας. Ένα δίπατο αρχοντικό αραβικής αρχιτεκτονικής σε ζωνρό σομόν χρώμα, με αψιδωτά παράθυρα και ψηλό φράχτη που πλαισιωνόταν από επιβλητικούς φοίνικες. Γενικά, όλη η προκουαία ήταν σαν στολίδι με τα γεμάτα χρώματα αρχοντικά της και την ανατολίτικη νότα διάχυτη στον αέρα, για να θυμίζει την αμφιβολία της, αν τελικά πρέπει να ανήκει στη Δύση ή στην Ανατολή.

«Εδώ είμαστε», του είπε και τραβήχτηκε διακριτικά από το μπράτσο του, αν και απρόθυμα. «Αυτό είναι το σπίτι μου».

«Σου εύχομαι ταχεία ανάρρωση και την επόμενη φορά να προσέχεις. Μια νέα γυναίκα είναι καμιά φορά επικίνδυνο να κυκλοφορεί μόνη της, ακόμη και αν έχει το κεφάλι της καλυμμένο».

Η Ερασμία είδε μια κουρτίνα να αναδύεται και μια σκιά να παραφυλάει από πίσω της στη μπαλκονόπορτα της σάλας. Ξάφνου, ένιωσε τα πόδια της να κόβονται. Αν είχε επιστρέψει ο πατέρας της πιο γρήγορα από το εργοστάσιο; Πώς θα του δικαιολογούσε το γεγονός ότι την είχε συνοδεύσει μέχρι το κατώφλι του σπιτιού τους ένας άγνωστος άντρας; Και αν δεν την πίστευε για το περιστατικό που της συνέβη;

«Πρέπει να φύγω, ευχαριστώ πολύ», του είπε αγχωμένη. «Αν δεν ήσουν εσύ, δεν ξέρω πώς θα τα κατάφερνα», συμπλήρωσε και του γύρισε βιαστικά την πλάτη.

Εκείνος κούνησε απλά το κεφάλι παρατηρώντας την, καθώς χανόταν πίσω από τη σιδερόφραχτη πόρτα με τα περίτεχνα λουλούδια.

Η Ερασμία ανέβηκε όσο πιο αθόρυβα μπορούσε τις σκάλες και βρέθηκε στην κουζίνα. Παρ' όλο που αυτό που της συνέβη την είχε πανικοβάλει, φοβόταν περισσότερο την αντίδραση του πατέρα της σε περίπτωση που την είχε δει. Ο Ξενοφών Τσαούσογλου ήταν παλαιών αρχών και πολύ αυστηρός με τη μονάκριβή του. Την κατάσταση έσωζε το γεγονός ότι έλειπε πολλές ώρες από το σπίτι, οπότε ενίοτε υπήρχε μια σχετική αίσθηση ελευθερίας.

«Πού ήσουνα, κυρά;» τη ρώτησε με έντονο τόνο η Σουσάνα, η παρακόρη. Σμυρνιά κι εκείνη, γαλουχημένη

με τις δικές τους αρχές και με ένα παράστημα που σπάνια συναντάς σε γυναίκα. Πανέξυπνη, αλλά άτυχη, αφού οι δικοί της χάθηκαν τη μέρα του χαλασιού. Φορτώθηκε μαζί με τόσους άλλους, που μες στην ατυχία τους στάθηκαν τυχεροί, και κουτσοέφτιαξε όπως-όπως κι αυτή τη ζωή της, μένοντας στο αρχοντικό των Τσαούσογλου σχεδόν από την αρχή. Πρώτα με τους γονιούς του αφέντη και αφού στεφανώθηκε τη Μαρίκα, μαζί τους.

«Πήγα να πάρω μπαχάρια απ' το σουκ, καλέ Σουσάνα, και δώρο για τη γιορτή της Βερονίκης. Το λησμόνησες, χριστιανή μου;» δικαιολογήθηκε αμέσως η Ερασμία.

«Αμ, εγώ δεν το λησμόνησα, αμά ο πατέρας σου γύρισε και σε περιμένει στο σαλόνι. Καλέ για να ιδώ, τι έπαθε το μάγουλό σου;»

«Ωχ, άσε με να χαρείς, θα σου τα πω μετά. Στάσου να πάω, μπας και γλιτώσω την κατσάδα».

Η κοπέλα γλίστρησε αθόρυβα, σαν το ξωτικό, μέχρι που βρέθηκε πίσω απ' τη μισάνοιχτη πόρτα του σαλονιού. Κοντοστάθηκε για μια στιγμή, γιατί κάτι πήρε το αυτί της που δεν της άρεσε. Έθεσε όλες τις αισθήσεις της σε εγρήγορση και δεν δυσκολεύτηκε να καταλάβει από ποιον προερχόταν ο γνώριμος αυτός ήχος. Η μάνα της σιγόκλαιγε πάλι.

Τραβήχτηκε και κόλλησε το κορμί της πάνω στον τοίχο του χολ. Ήταν αποφασισμένη να καταλάβει τι συμβαίνει. Για ποιον λόγο η μάνα της εδώ και μέρες δεν μιλιόταν και ο πατέρας της ήταν ακόμη πιο ευέξαπτος και αυστηρός απ' ό,τι συνήθως.

«Μαρίκα, το πρόβλημα ξεκίνησε πολλά χρόνια πριν, γιατί δεν νογάς να το χωνέψεις;» τον άκουσε να λέει στη μάνα της. Η φωνή του της έφερε ανατριχίλα, παγωμένη σαν τη λάμα του ατσαλιού.

«Δεν ντρέπεσαι και μόνο που το ξεστομίζεις, Ξενοφών; Μιλάς με τη μάνα του παιδιού σου».

«Εκτός από μάνα, Μαρίκα, ξέχασες ότι ανοίγουμε και τα ποδάρια πού και πού; Αυτά δεν σου τα είπαν οι φλιτζανούδες που έχεις πάρει σβάρνα και σπαταλάς τον παρά μου; Άντρας είμαι του λόγου μου, έχω ανάγκες ακόμη, δεν είμαι δα και κανένα χούφταλο».

«Και έπρεπε να σπιτώσεις την παστρική, αφιλότιμε; Να μας κάνεις βούκινο σε όλη την κοινωνία; Πώς θα κυκλοφορήσω στον κύκλο μας; Το Σάββατο έχει βεγγέρα ο Λαδόπουλος. Μου λες πώς θα τους κοιτάξω στα μάτια;»

«Άμα νομίζεις ότι ο Λαδόπουλος είναι κανένα αγγελούδι, είσαι μακριά νυχτωμένη, κακομοίρα», κάγχασε ειρωνικά ο πατέρας της.

«Δεκάρα δεν δίνω για τον Λαδόπουλο. Τράβα να εκτονωθείς σε όλα τα μπουρδέλα της αραπιάς, αλλά να τη σπιτώσεις κιόλας; Μάγια σ' έκανε και σ' έδεσε με το πράμα της η πλανεύτρα η Αράβισσα; Πώς θα βρω γαμπρό για το κορίτσι μου, μου λες; Με τι μούτρα;» φώναξε εκείνη, ξεχνώντας και τα κλάματα και όλα. Η Μαρίκα πάντα είχε αυτή την ικανότητα, προσαρμοζόταν ανάλογα με τις συνθήκες με την ταχύτητα αστραπής.

«Μαρίκα, αρκετά!» ούρλιαξε ο Τσαούσογλου και την αμέσως επόμενη στιγμή ακούστηκαν γυαλιά να σπάνε. Η Ερασμία δάγκωσε τα χείλη της, αλλά παρέμεινε

στυλωμένη στη θέση της. Είχε παγώσει, μα έπρεπε να ακούσει και τη συνέχεια της κουβέντας τους. «Σε ταΐζω, σε ποτίζω τόσα χρόνια. Μωρή, δεν είχες δεύτερο βρακί να βάλεις στον απαυτό σου και έχεις και παράπονο; Για συμμαζέψου λιγάκι. Τίποτε δεν θα σου λείψει, αμά θα κάμεις τα στραβά τα μάτια, όπως όλες. Δεν θα ξανακούσω κιχ, αλλιώς θ' αλλάξω κι εγώ τακτική».

«Πάνω από το πτώμα μου θα περάσεις για να ξαναπάς σ' αυτήν! Άκουσες, Ξενοφών; Που κοιμόσουν με τα πασουμάκια μέχρι το σώβρακο, όταν σε πήρα και σ' έκανα άνθρωπο, τρομάρα σου!» συνέχισε εκείνη ωρυόμενη και ακολούθησε δεύτερη παρτίδα από σπασίματα.

Η Ερασμία το αποφάσισε, είχε έρθει η ώρα να επέμβει. Μόλις, όμως, διάβηκε τη μεγάλη τζαμένια πόρτα, που χώριζε το χολ από το σαλόνι, βρέθηκε μπροστά σ' ένα αποτρόπαιο θέαμα. Ο πατέρας της είχε σηκώσει το χέρι και με μένος το προσγείωσε εκείνη τη στιγμή πάνω στο πρόσωπο της μάνας της.

«Πατέρα, τι κάνεις εκεί;» έκανε και έτρεξε ν' αγκαλιάσει τη μάνα της.

«Ερασμία, μην ανακατώνεσαι εσύ. Τράβα στην κάμαρά σου. Δεν είναι δική σου δουλειά».

Μέχρι εκείνη τη στιγμή, ποτέ της δεν του είχε αντιμιλήσει, ποτέ δεν του είχε φέρει αντίρρηση στο παραμικρό, όσο παράλογες και να ήταν οι απαιτήσεις του, όμως αυτή η εικόνα στην οποία είχε γίνει μάρτυρας, σαν να ξύπνησε μέσα της την καταπίεση τόσων χρόνων. Ο φόβος που έκανε τα γόνατά της να λυγάνε, σαν να θρυμματίστηκε σε χίλια μικρά κομματάκια.

«Ποια είναι η δουλειά μου τότε; Να βλέπω να ξυλοφορτώνεις τη μάνα μου και να βγάζω τον σκασμό; Ε, όχι δα!» του αντιγύρισε με θράσος.

«Ερασμία, από πότε βγάζεις γλώσσα στον πατέρα σου;» της απάντησε εκείνος όλο θυμό.

«Από τότε που χτυπάει τη μάνα που με γέννησε. Την μάνα που στέκεται στο πλευρό μου από το πρώτο κλάμα μου». Η Μαρίκα είχε πιάσει πάλι το σιγανό της μοιρολόι, σπαράζοντάς της την καρδιά. «Σήκω, μάνα, πάμε να ρίξεις λίγο νερό στο πρόσωπό σου. Ο πατέρας παρεκτράπηκε, αλλά δεν θα ξαναγίνει».

Ο Ξενοφών την αγριοκοίταξε και εκείνη για πρώτη φορά δεν έσκυψε το κεφάλι. Τα ανοιχτοκάστανα μάτια της γυαλοκοπούσαν από το θυμό που έβραζε μέσα της κι έκανε το θάρρος της να φουντώνει.

Έπιασε τη Μαρίκα από τη μέση και την οδήγησε στην κάμαρά τους. Της έπλυνε το πρόσωπο με μια βρεγμένη πετσέτα και την έβαλε να ξαπλώσει.

«Τα άκουσα όλα, μάνα». Η Μαρίκα σκούπισε τα δακρυσιμένα μάτια της χωρίς να την κοιτάζει. «Πόσο καιρό το ξέρεις;» τη ρώτησε σοβαρή η Ερασμία, σαν να μεγάλωσε απότομα.

«Δυο μήνες. Μαύρη η ώρα που ξεστραβώθηκα, μακάρι να έτρωγα ακόμη κουτόχορτο», παραδέχτηκε εκείνη.

«Δυο μήνες; Και γιατί δεν μου είπες τίποτα τόσο καιρό, μανούλα μου;»

«Τι να σε πω, τζιέρι μου; Τι να σε πω; Ντροπής πράματα, τώρα στα γεράματα. Θάρρεψα ότι, όπως όλοι, έτσι και τούτος θα παγαίνει, θα εκτονώνεται και θα φεύγει».

«Αλλά την ερωτεύτηκε...» έκανε η κοπέλα.

«Τη μάγισσα», κατένευσε η γυναίκα στενεύοντας τα μάτια.

Βρε τι μαντζούνια είχε φτιάξει η Μαρίκα, που τα έριχνε μέσα στο τσάι του, τι περίμενε τη χάση του φεγγαριού για να τα σκορπίσει στο διάβα του, τίποτα εκείνος. Ακλόνητος στον έρωτά του. Δεν την ήξερε, όμως, καλά ο Ξενοφών, εκείνη δεν το έβαζε κάτω, ακόμη και αν χρειαζόταν να φτύσει αίμα. Από 'δώ θα τον έφερνε, από 'κεί θα τον έφερνε, θα τον γυρνούσε στα νερά της η Σμυρνιά.

«Όλα θα φτιάξουν, μην το βάζεις ντέρτι. Θα τον πάρω εγώ με το καλό».

«Έχει καλό ο πατέρας σου, παιδί μου;»

Η κοπέλα την κοίταξε στα μάτια. Η καταιγίδα που έβλεπε στο βλέμμα της μάνας της την έκανε να χάνει το κέντρο βάρους της, αλλιώς την είχε συνηθίσει. Και είχε τόσο πολύ δίκιο, ο πατέρας της πράγματι δεν είχε καλό...

κάποτε στη Βηρυτό

Βηρυτός 1955. Η ελληνική παροικία που δημιούργησαν μετά την καταστροφή οι διωγμένοι Έλληνες της Σμύρνης, έμελλε να είναι ο τόπος που η Ερασμία θα συναντήσει τον Νικήτα. Γόνιμοι εύποροι οικογενειών και οι δύο, μα πολύ διαφορετικοί μεταξύ τους. Εκείνη καταπιεσμένη από έναν πατέρα δεσποτικό και μια μάνα αυταρχική. Εκείνος με σπουδές στη Γαλλία, κοσμογυρισμένος και με συνήθειες μποέμικες. Οι λόγοι που τους έφεραν κοντά σκοτεινοί, όπως και τα μυστικά που τους χώρισαν...

Όταν η Ερασμία μαθαίνει την αλήθεια, λυγίζει, όμως παίρνει την απόφαση να απαρνηθεί το παρόν και να συνεχίσει τη ζωή της. Θα αλλάξει ταυτότητα και θα χαθεί στα γραφικά δρομάκια της επαρχίας της Γαλλίας, ξέροντας ότι εκεί δεν μπορεί να τη βρει κανείς. Μα δεν υπολόγισε σωστά. Γιατί όσα χρόνια κι αν περάσουν, η αγάπη δεν ξεχνά. Και τότε οι άνθρωποι καλούνται είτε να συγχωρήσουν, είτε να βάλουν τον εγωισμό τους μπροστά και να κλείσουν την πόρτα στην ευτυχία. Και η Ερασμία δεν ήξερε ως εκείνη τη στιγμή μέχρι πού μπορούσε να φτάσει για να εκδικηθεί την προδοσία του...

Κάποτε ορκίστηκα να μην ξεχάσω ποτέ... Στο παιχνίδι του έρωτα όμως δεν υπάρχουν νικητές. Υπάρχουν αυτοί που τυφλωμένοι από εγωισμό καταστρέφουν την αγάπη.

Ένα ταξίδι πίσω στον χρόνο γεμάτο έντονα συναισθήματα, εικόνες και αρώματα από την πολύπαθη Βηρυτό, την ονειρική Αλσατία και τη νοσταλγική Θεσσαλονίκη.